

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „Javaslat a Közösség térinformációs infrastruktúrájára vonatkozó európai parlamenti és tanácsi irányelvre (INSPIRE)”

COM(2004) 516 final – 2004/0175 (COD)

(2005/C 221/07)

2004. szeptember 13-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 175. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

Az EGSZB ide vonatkozó munkáival megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2005. január 13-án elfogadta véleményét (előadó: Daniel RETUREAU).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2005. február 9–10-én tartott, 414. plenáris ülésén (a február 9-i ülésen) 140 szavazattal, 2 tartózkodás mellett az alábbi véleményt elfogadta.

1. Az EGSZB véleményének összefoglalása

1.1 Az EGSZB a közösségi szintű térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakítására tett javaslatot megfelelőnek és helyénvalónak minősíti, illetve véleménye szerint az eleget tesz az arányosság elvének. Ennek az infrastruktúrának köszönhetően a tagországok által összegyűjtött térbeli adatok egységes és egymással összevethető, illetve hozzáférhetőséget biztosító rendszerré állnak össze, s így lehetővé válik a környezetvédelmi döntések és nyomon követési eljárásaik, illetve az egyes irányelvek keretében készülő jelentések tudományos alapon történő dokumentálása. Az EGSZB véleménye szerint a jogi alap (EK-Szerződés, 175. cikk) megfelelő.

1.2 A kezdeményezés jóvoltából csökkenthető a feleslegesen elvégzett mérések, a hiányosságok és hibák mennyisége, illetve javítható az adatok begyűjtésének és kezelésének koordinációja és hatékonysága. A kezdeményezés, mely közösségi szintű cselekvést igényel, nagyobb hatékonyságot eredményez az adatok felhasználásában az érintett hatóságok és szolgáltatók, illetve a köz- és magánszféra különböző jellegű felhasználói részéről, így többek között növeli egyes szolgáltatások hozzáadott értékét (speciális rendeltetésű térképek vagy adatbázisok stb.).

1.3 A javasolt irányelv megteremti a megvalósításhoz szükséges törvényi és technikai kereteket; technikai bizottságot állít fel és kötelezi a tagállamokat, hogy engedélyezzék a hozzáférést földrajzi adataikhoz. A nyomon követés az Európai Bizottság feladata lesz, rendszeres jelentések formájában.

1.4 Az EGSZB tehát egyetért a véleményezésre kapott javaslattal, mivel az tagadhatatlanul hozzáadott értéket jelent közösségi szinten azáltal, hogy harmonizált hivatkozási keretet állít fel, elősegíti az összegyűjtött térbeli adatok minőségét és jellegét érintő szükséges fejlesztéseket, továbbá mind nemzeti, mind európai szinten megalapozza a környezeti, illetve adott esetben más jellegű politikákat, és segíti a döntéshozatali eljárásokat is.

1.5 Az EGSZB szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy nyílt protokollokat és fájlformátumokat vagy ingyenes szoftverekkel olvasható és általánosan elterjedt szabványokat kell alkalmazni. Hangsúlyozza továbbá, hogy az INSPIRE keretében tárolt és

rendelkezésre álló információk esetében biztosítani kell a nyilvános hozzáférést, ugyanis ezek a tudományos adatok mind a környezeti politika alakítói, mind a diákok és kutatók számára nélkülözhetetlenek. Az EGSZB végül felhívja rá a figyelmet, hogy a feladat végrehajtása nem sértheti bizonyos adatok bizalmas jellegét, akár magánélettel kapcsolatos, akár közérdekű, illetve biztonsági kérdéseket felvető adatokról van szó.

2. Az Európai Bizottság javaslata

2.1 A választott jogi alap az EK-Szerződés 175. cikkének (1) pontja. Ennek alapján lehetőség van – a 174. cikkre történő hivatkozással – javaslatok előterjesztésére a környezet- és egészségvédelem területén, megfelelő műszaki és tudományos adatok alapján.

2.2 A természeti vagy emberi tevékenység következtében bekövetkező jelenségek hatással vannak a környezetre és az egészségre, ami kellő alapot ad – az arányosság és a szubszidiaritás, valamint az elővigyázatosság elvének tiszteletben tartásával – a közösségi fellépéshez az információ és koordináció területén.

2.3 Az Európai Bizottság olyan keretirányelvet javasol, amely – annak érdekében, hogy a rendelkezések a különféle nemzeti és regionális sajátosságok függvényében alakíthatók legyenek – tág teret biztosít a szubszidiaritás érvényesülésének.

2.4 A begyűjtendő métaadatok főként a tagállamok közszférájából származnak majd, de egyéb források felhasználása sincs kizárva. A nemzeti adatokhoz elektronikus formában egy közösségi portálon keresztül lehet majd hozzáférni.

2.4.1 A függelékekben említett adatok begyűjtése a tagállamok számára nem kötelező. Az INSPIRE kezdeményezés kiegészíti azokat az egyéb kezdeményezéseket – pl. GMES, GALILEO –, amelyek specifikus vagy kiegészítő jellegű adatokat gyűjtenek.

2.4.2 Az INSPIRE horizontális jellege alapvető jelentőségű, mivel több szektort átívelve lehetővé teszi a hiányosságok leltárba vételét és a pótlásukra irányuló ösztönzést is.

2.4.3 A környezetvédelmi jogalkotás az egyes szektorokra vonatkozó jogi szövegek (pl. a vízminőségről szóló irányelv) esetén a szükséges adatok természetét, minőségét és közlésének körülményeit határozza meg.

2.4.4 Az adatok megosztásának segítségével – melynek révén lehetővé válik a tagállamok által tapasztalt nehézségek és hiányosságok számbavétele – fokozatosan születnek majd a megoldások.

2.5 A feladat a részletes térbeli (földrajzi) adatok begyűjtése és egyeztetése – lásd pl. az I., II. és III. mellékletet – annak érdekében, hogy biztosítható legyen az eltérő nemzeti begyűjtő és feldolgozó rendszerek interoperabilitása, illetve az adatoknak a döntéshozókhoz, a közigazgatáshoz, a kutatóintézményekhez és általában az érdekelttekhez való eljuttatása.

2.6 A harmonizált adatokat a tagállamok rendezik hálózatra. Ezek a könnyen hozzáférhető adatok és különböző szolgáltatások képezhetik majd számos területen az európai, nemzeti vagy az az alatti szintű politikák technikai és tudományos alapját.

2.7 A különböző országokból és szektorokból begyűjtött információk és ismeretek megosztásával és kombinálásával mód nyílik a felesleges gyűjtőmunka elkerülésére és a környezetvédelmi követelmények figyelembe vételére az egyes közösségi politikákban.

2.8 Az Európai Bizottság élni fog az 1998. június 22-i tanácsi határozatban előírt hatásköreivel. Az Európai Bizottság szervei – köztük az Eurostat és a Közös Kutatóközpont – tevékenyen részt fognak venni az irányelv megvalósításában, és számítani lehet majd az Európai Környezetvédelmi Ügynökség segítségére is. A tagállamok ki fogják jelölni azt a hivatalt, amely gondoskodik majd az Európai Bizottsággal való kapcsolattartásról. Az INSPIRE technikai levelezésléle céljából a kormányzati szakértőkkel, az európai ügynökségekkel és az érintett főigazgatóságokkal közösen komitológiai eljárás kidolgozására kerül sor.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB helyesli és támogatja a földrajzi adatok közösségi infrastruktúrájának létrehozását célzó irányelvtervezetet. Az EK-Szerződés 175. cikkét megfelelő jogi alapnak tartja.

3.2 Az INSPIRE – a többi információs forrással együtt – alkalmas lehet a döntéshozatal támogatására a környezetvédelemben, az egészségügyben, illetve számos más terület esetében is.

3.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a költség–haszon viszony a tervezet mellett szól, s ennek révén lehetővé válik a felesleges pluszmunkák elkerülése, a közösségi politikák finomítása és a közönség tájékoztatása.

3.4 Az EGSZB véleménye szerint a közösségi infrastruktúrának, valamint az általa megszerzhető információknak és szolgáltatásoknak nyilvános hozzáféréseknek kell lenniük, mivel főleg olyan tudományos adatokról és tudásbázisokról van szó, amelyeknek használatához közérdek fűződik (természeti és ipari kockázatok megelőzése, egészségügy stb.). El kell kerülni, hogy az adathalmazok és -szolgáltatások felhasználásának túlságosan szigorú korlátozása e tekintetben akadályt támasszon.

3.5 Ugyanakkor elképzelhetők a köz- és magánszféra közötti együttműködések, valamint az adatok szervezetek vagy magánjellegű intézmények általi felhasználása azzal a céllal, hogy hozzáadott értékű szolgáltatásokat nyújtsanak, illetve kereskedelmi célú speciális földrajzi adatbázisokat hozzanak létre.

3.6 Az adathalmazok és -szolgáltatások interoperabilitása lényegi feltétele az INSPIRE program sikerének, az EGSZB pedig támogatja az arra irányuló javaslatot, hogy az infrastruktúra létrehozásához szükséges szabályokat a szolgáltatókkal és a felhasználókkal, illetve a szabványosítással foglalkozó szervezetekkel együttműködésben állapítsák meg. A harmonizációra valóban mihamarabb sort kell keríteni, bár a terület nagyon összetett. Ennek ellenére az EGSZB egyetért a végrehajtás számára és a jelentések benyújtására kitűzött határidőkkel.

3.7 Az EGSZB úgy véli, hogy a nemzeti és közösségi szinten alkalmazott protolloknak és fájlformátumoknak nyitottaknak vagy szabadon hozzáférhetőeknek és szabad felhasználásúaknak kell lenniük, valamint biztosítani kell az adatoknak a jelenleg általánosan elterjedt, internet-hozzáférést biztosító szoftverekkel történő olvashatóságát – mindezt annak érdekében, hogy az adatok elérése vagy felhasználása tekintetében az igénybe vett szoftverek vagy eszközök terén ne történjen diszkrimináció.

3.8 Végül az EGSZB – egyetértve ugyan az Európai Bizottság által javasolt kivételekkel – újfent aggodalmát fejezi ki a személyes adatok és a magánélet védelmével kapcsolatban. Ennek a védelemnek – a szabadon hozzáférhető adatállomány jellegét és részletességét tekintve – együtt kell járnia az alapvető nemzeti érdekek védelmével, valamint a közbiztonsági követelmények tiszteletben tartásával.

4. Külön megjegyzések

4.1 Az EGSZB szeretné, ha az irányelvtervezetben előírt időszakos jelentések címzettjei között ő maga is szerepelne.

Brüsszel, 2005. február 9.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND